

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕΪΓΕΡΣΤΑΜ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΑΔΕΡΦΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ : ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

9.—

Ἄνοιγε τὴν πόρτα σὰ νὰ ἤθελε νὰ δεῖξῃ πὼς ἐνοῦσε πὼς ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ ἡσυχία. Ἄν τὸν κοίταζα, ἔθαζε τὸ δάχτυλο στὸ στόμα κ' ἔλεγε «Σοτ!» μὲ μιὰν ἔκφραση στὸ πρόσωπο, ποὺ ἔδειχνε πὼς γνώριζε τὴ δύναμή της καὶ ταυτόχρονα τόσο ἀθῶα, ὥστε ἀφίνα τὴν πέννα χωρὶς νὰ θέλω. Ἄν ἔμωσ δὲν τὸν κοίταζα, τότε ἐρχότανε σιγὰ σιγὰ στὸ τραπέζι κ' ἔστεκε κοντὰ μου. Μποροῦσε νὰ στέκῃ πολλὴ ὥρα ὑπομονετικὰ ἐκεῖ· κι ἔταν εἶχα τὴ δύναμη νὰ κάνω πὼς δὲν τὸν ἐνοίωσα, ἔφευγε πάλι τόσο «σιγὰ» ἔπως ἦρθε. Αὐτὸ ἔμωσ δὲ γινότανε συχνὰ κι ἂν ἔστρεβα λιγάκι μόνο τὸ κεφάλι, ἔβλεπα ἀμέσως τὰ γαλανὰ μάτια του νὰ ζητοῦν ἀνυπόμονα τὰ δικά μου. Καὶ τότε εἶμουνα χαμένος.

— Τί θέλεις, Σβέν; ἔλεγα.

Καὶ νόμιζα πὼς ἔπρεπε νὰ φανῶ αὐστηρὸς, ἤξερα ἔμωσ πὼς δὲν τὸ μποροῦσα.

Τότε μοῦ ἔδειχνε ἓνα ἄνθος ἢ ἓνα πετραδάκι ἢ κατιτὶς ἄλλο σπάνιο πρᾶμα. Καὶ παράδινα τὰ ἔπλα. Παραίτουσα τὸ γράψιμο κι ἀφίνα τὸ Σβέν νὰ μ' ἐνοχλήσῃ ὅσο ἤθελε. Καὶ χαίρουμαι τώρα γι' αὐτὸ.

11

Ἐδῶ ἔξω τραγουδοῦσε ὁ μικρὸς Σβέν, ὅπως ἔκανε κι ἕλον τὸ χειμῶνα, καὶ βέβαια ἢ ἔλεγα γιὰ χάρη δική του καθαυτὸ ἐπίμενε καὶ τήραμε τὸ πιάνο μαζί μας στὴν ἐξοχή.

Γιατὶ ἔταν ἡ μαμὰ ἀνακάλυψε πὼς ὁ Σβέν μποροῦσε νὰ τραγουδᾷ, εἶτανε φυσικὸ πὼς ἀρχισε νὰ τοῦ καλλιεργῇ τὸ χάρισμα καὶ πὼς καμάρωνε γιὰ τὴ φωνή του, ὅπως καὶ γιὰ ἔλα ὅσα ἔλεγε κ' ἔκανε. Τοῦ πήρε μικρὰ βιβλία μὲ τραγούδια καὶ τοῦ ἔμαθε τὰ λόγια ἀπόξω.

Γιατὶ ὁ Σβέν μὲλις εἶταν ἀκόμα πεντέμισθι χρόνων καὶ δὲν ἤξερε νὰ διαβάξῃ. Ἡ μαμὰ εἶχε ὀρκιστεῖ νὰ μὴν τὸν ἀφήσῃ τόσο νωρὶς νὰ βασιανιστῇ μ' ἓνα πρᾶμα τόσο φοβερό. Νὰ τραγουδᾷ ἔμωσ μποροῦσε κ' ἤξερε πολλὰ τραγούδια. Πολὺ σπάνια τοῦ ἔφευγε ψεύτικος τόνος κι ἔταν τοῦ ἔφευγε κανένας, θύμωνε καὶ ξανάρχιζε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Δὲν ντρέποτανε κιόλας νὰ τραγουδᾷ κι ἔταν εἶτανε ξένοι μπροστά. Μποροῦσανε νὰρθοῦνε νὰ τὸν ἀκούσουν ὅσοι θέλανε. Ὁ Σβέν τραγουδοῦσε καὶ γελοῦσε καὶ λάμπανε τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του. Γιατὶ νὰ ντρέπεται νὰ τραγουδᾷ, ἀφοῦ διασκέδαζε ὁ ἴδιος τόσο μ' αὐτὸ κι ἀφοῦ κιόλας τραγουδοῦσε τόσο ὠραῖα; Αὐτὸ τὸ εἶχε πεῖ ἡ μαμὰ κι ἔταν ἐκείνη εὗρισκε πὼς

τραγουδᾷ ὠραῖα, ἔπρεπε νὰ τὸ βρίσκουν ὅλοι ὠραῖο.

Ἄπὸ ἔλα τὰ τραγούδια, ποὺ ἔλεγε ὁ Σβέν, ὠραῖότερα τραγουδοῦσε τὸ ἔξῃς:

Μπέ μπέ, ἄσπρο ἄρνι, ἔχεις καὶ μαλλί;
Ναί, ναί, μικρὸ παιδί, γεμάτο τὸ σῶμα κί!
Γιὰ τὸν μπαμπὰ σακκάκι, γιὰ τὴ μαμὰ τρικὸ
καὶ δυὸ ζευγάρια κάλτσες γιὰ τὸ μικρὸ ἀδερφό.

Τὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ εἶταν ἡ μεγαλύτερη ἐπιτυχία τοῦ Σβέν. Γιατὶ ἔταν ἔφτανε στὴν τελευταῖο στίχο, τὸ πῆγγαινε πιὰ στὰ τέσσερα, τόσο γλήγορα, τόσο γλήγορα, σὰ νὰ ἤθελε νὰ φάῃ τὴν τελευταία λέξη καὶ νὰ τὴν κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Τὸ πιάνο δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ τοῦτο γιὰ τὸ δυὸ ζευγάρια κάλτσες τὸ νόμιζε δικά του καὶ τὸ στίχο δλάκερο τὸν ἔπαιρνε σὴν ὑπακινιγμό. Γιατὶ νὰ μὴν εἶτανε κι ἔλο τὸ τραγούδι γραμμένο ἐπίτηδες γι' αὐτόν, ἀφοῦ μποροῦσε καὶ τὸ τραγουδοῦσε καὶ χαίροτανε τόσο πολὺ;

Τὸ τραγούδι αὐτὸ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸ τραγουδῇ ἄλλος ἀπὸ τὸ Σβέν καὶ δὲν μποροῦσε ἀλήθεια νὰ τὸ τραγουδῇ κανεὶς ἄλλος ἔπως αὐτός, αὐτός ποὺ στάθηκε ὁ μικρὸς ἀδερφός στὴ ζωή, ὁ μικρὸς ἀδερφός στὸ θάνατο καὶ ποὺ ἔμεινε καὶ θὰ μείνῃ πάντα μ' αὐτὸ τὸνομα.

Τὰ παράθυρα τῆς τραπέζαρίας εἶναι ἀνοιχτά, ἢ μουροῦδιὰ ἀπὸ τίς πασκαλιές χυμὰ μέσα μὲ τὴ βραδινὴ αὐρα, ὁ ἥλιος γέρνει νὰ βασιλέψῃ καὶ στὸν τοῖχο ἀπάνω ἀπὸ τὸ πιάνο τρέμουν εἰ ἀχτίδες του.

Στὸ πιάνο εἶναι καθισμένη ἡ μητέρα ντυμένη λευκὸ καλοκαιρινὸ φόρεμα, γύρω στέκουν εἰ ἄλλοι καὶ στὴ μέση τραγουδᾷ ὁ μικρὸς Σβέν.

Γιὰ τὸν μπαμπὰ σακκάκι, γιὰ τὴ μαμὰ τριὸ
καὶ δυὸ ζευγάρια κάλτσες γιὰ τὸ μικρὸ ἀδερφό.

Εἶναι τὸ βράδι τοῦ Ἀγιωνίου κι ὁ Σβέν εἶναι εὐτυχισμένος. Γιατὶ ἡ μαμὰ τοῦ εἶχε τάξει πὼς αὐτὸ τὸ βράδι μπορεῖ νὰ πάῃ νὰ κοιμηθῇ ἔποτε θέλῃ αὐτός. Αὐτὸ ἐνοεῖται δὲν τὸ θέλει καὶ περπατεῖ κρατημένος ἀπὸ τὸ χέρι τῆς μαμὰς μαζί μὲ ἄλλα ἀδέρφια καὶ τοὺς μεγάλους ἔξω στὸν κήπο, ὅσο ποὺ τὰ μάτια του κλείνουνε μόνον τοὺς καὶ τότε τὸν φέρνουν κοιμισμένον στὸ κρεβάτι του, χωρὶς νὰ ἐνοῶν τίποτε ἀπὸ τὴ δυστυχία του πὼς δὲν μπορεῖ νὰ γρυπνήσῃ περισσότερο.

Καὶ κοιμᾶται κεῖ κρατῶντάς στὴν ἀγκαλιά τὸ φίλο

του, τὸ λευκὸ ξύλινο σκυλάκι, πού ἔχει μαλλιά σὰν ἄρνι καὶ μάτια ἀπὸ μαύρες χάντρες καὶ πού ὁ Σδὲν τὸ εἶχε βαρπίσει **Φλόκι**. Ὁ Φλόκι εἶναι ἡσυχὸς σύντροφος στὸν ὕπνο. Δὲν ἐνοχλεῖ κανέναν.

Ἐξω στὶς κορφές τῶν δέντρων ἀντιλαλεῖ τὸ πρῶτο ἀριὸ κελᾶδημα τῶν πουλιῶν, πού μηνᾶ τὸ ροδοχάραμα.

12

Δὲν τὸ πιστεύω νὰ ἔζησε ἄλλη φορὰ ὁ Σδὲν μὴ τόσο ξεχωριστὴ ζωὴ μαζὶ μὲ τὴ μητέρα του, ὅπως αὐτὸ τὸ καλοκαίρι, ἢ μπορεῖ κιόλα νὰ μὴν ἔλαβα ἐγὼ ἄλλη φορὰ τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν παρακολουθῶσω τόσο κατὰ βάθος. Μπορεῖ ἀκόμα νὰ εἶταν ἀφορμὴ καὶ τὸ πῶς γιὰ πρῶτη φορὰ αὐτὸ τὸ καλοκαίρι δὲν εἶχαμε μαζὶ τὸ μεγάλο ἀγόρι μας. Γιατὶ ὁ Οὐλφ ἐπρεπε νὰ ταξιδέψῃ στὰ βορινὰ μέρη γιὰ νὰ συνηθίσῃ νὰ μένημόνος. Καὶ φυσικὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶτανε πῶς ἐκείνοι πού μέινανε πίσω δεθῆκανε μεταξύ τους στενότερα, ὅπως γίνεται πάντα. Καὶ τὸ βέβαιον εἶναι πῶς τὸ καλοκαίρι αὐτὸ ἀρχισα ἀσυναίσθητα νὰ βλέπω τὸ Σδὲν μὲ τὰ ἴδια μάτια, πού τὸν ἐβλεπε ἡ μητέρα του καὶ πῶς τότε παρατήρησα περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε πόσο εἶτανε διαφορετικὸς ἀπὸ τὰλλα παιδιὰ, πού εἶχα δεῖ, ἂν καὶ δὲν τοῦ εὗρισκε κανεὶς ἄλλο τίποτε παρὰ ἐκεῖνο πού λέγεται παιδιᾶστικο.

Ἐνα πρωὶ θυμοῦμαι πῶς μὲ ξάφνισε πού τὸν εἶδα, ἐκεῖ πού πῆγγινα περίπατο, καθισμένον στὸ λιβάδι μ' ἓνα μπουκέτο ἄνθη στὸ χέρι. Τονὲ ρώτησα ἂν ἤθελε νὰρθῆ μαζὶ μου στὸ πάρκο. Αὐτὸ τὸ δεχότανε πάντα μ' εὐχαρίστηση καὶ γι' αὐτὸ μὲ ξάφνισε ὅταν αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ ἄρνιθῆκε κατηγόρηματικὰ.

— Δὲ θέλεις νὰρθῆς μὲ τὸν μπαμπά, Σδὲν;

Μὲ πείραξε σχεδὸν καὶ νόμισα πῶς εἶταν ἰδιοτροπία.

Ὁ Σδὲν κούνησε τὸ κεφάλι· κ' ἔμεινε στὴ θέση του.

— Μὰ γιατί;

— Περιμένω τὴ μαμὰ, εἶπε ὁ μικρὸς ἀδερφός μὲ μεγάλη σταθερότητα.

— Μὰ ξέρεις πῶς ἡμαμά θὰ βγῆ ἔξω πολὺ ἀργότερα. Ἡ μαμά δὲν εἶναι τόσο καλὰ, ὅπως πρίν, καὶ πρέπει νὰ μένη ἀργὰ στὸ κρεβάτι, γιατί δὲν κοιμάται τὴ νύχτα.

Κι αὐτὸ εἶταν κ' ἡ ἀλήθεια· κι ἂν δὲ μᾶς ἐμπόδιζε νὰ πολαβαίνουμε τὸ καλοκαίρι, εἶτανε γιατί εἴμαστε συνειθισμένοι τόσα χρόνια μὲ τὸ φιλάστενο τῆς γυναικὸς μου, κ' ἔτσι βρῖσκαμε τὸ πρᾶμα φυσικὸ.

Ὁ Σδὲν ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ πειστῆ μὲ κανέναν τρόπο κ' ἔμεινε στὴ θέση του.

— Τὸ ξέρω πῶς θὰρθῆ **σήμερα**, εἶπε.

Χαμογέλασα γιὰ τὴ βεβαιότητα πού εἶχε καὶ προχώρησα. Στοχαζόμενα λιγότερο τὴν προφητεία του παρόσο τὴν ὑπερβολικὴ ἀγάπη ἐνὸς παιδιοῦ, μὴν ἀ-

γάπη πού ξεπερνοῦσε τὴν ἡλικία του καὶ τὸ ἔκανε νὰ κάθεται κεῖ μὲ λίγα ἄνθη στὸ χέρι, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴ στιγμὴ, πού θὰ ἐβγαίνε ἡ μητέρα του.

Μὰ ἐνῶ περπατοῦσα, γύρισα ἀξαφνα πίσω καὶ κεῖ εἶδα τὸ ἄσπρο καπέλλο τῆς γυναικὸς μου καὶ τὸ παραδάλὸ φόρεμά της νὰ παρουσιάζονται ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ θάμνα τῶν γιασεμιῶν. Καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκουσα τὴ φωνὴ τοῦ Σδὲν.

Χαμογελώντας γύρισα καὶ τὸν εἶδα κρεμασμένον στὸ λαιμὸ τῆς μητέρας του μ' ἓνα ξέσπασμα τρυφερότητας. Τῆς φώναξα, μὰ ὁ μικρὸς ἀδερφός δὲν τὴν ἀφινε. Ἐμεινε κρεμασμένος στὴ μητέρα του καὶ μοῦ φώναζε ἀπὸ μακριὰ, θριαμβευτικὰ γιατί βγήκε ἀληθινὴ ἢ προαισθησὴ του καὶ μὲ κάποια δόση δυσαρέσκειας γιατί εἶδειξεν ἀπιστία στὴν προαισθησὴ:

— Βλέπεις, πού ἦρθε! Βλέπεις, πού τὸ ἤξερα!

— Εἴσυνα μέσα καὶ κοίταξες, εἶπα.

Δὲν μπορῶ νὰ περιγράψω μὲ ποιὰ περιφρόνηση μοῦ ἀπάντησε ὁ Σδὲν, μὴ περιφρόνηση γιὰ κάθε λογικὴ ἐξήγησιν ἐκεῖνου πού αἰστανότανε καὶ γνώριζε:

— Ὅχι, δὲν κοίταξα. Κοίταξα, μαμὰ;

Κ' ἡ μαμὰ τὸν παρηγόρησε, βεβαιώνοντας πῶς δὲν κοίταξε. Ἐμένα ὅμως μοῦ εἶπε:

— Δὲν μπορεῖς νὰ πιστέψῃς πόσες φορὲς ἔγινε τὸ ἴδιο πρᾶμα. Εἶναι σὰ νὰ μὲ προαιστανέται στὸν ἀέρα πῶς ἐρχομαι. Τὰ παιδιὰ δὲν μποροῦνε νὰ φτιάσουνε μὲ τὸ νοῦ τέτοια πράματα.

13

Ὅσοι τὸ Σδὲν δὲν εἶταν ὁ ἴδιος αὐτὸ τὸ καλοκαίρι. Χωρὶς καμιά ἀφορμὴ ἔλεγε ἀξαφνα πῶς εἶταν κουρασμένος καὶ τότε ἤθελε νὰ μένη ξαπλωμένος στὴ γλόη μὲ τὸ κεφάλι ἀκκουμπημένο στὴν ἀγκαλιά τῆς μαμᾶς. Ἡ ἐρχότανε στὸν μπαμπά καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸν πάρῃ στὰ χέρια. Τότε τὸν ἔκαιρνε ὁ μπαμπὰς στὸν ὄμο καὶ τὸν ἔφερνε ὄσω στὸ δάσος καὶ ποτὲ ἄλλη φορὰ τὸ βλέμμα τοῦ Σδὲν δὲν εἶχε δείξει τόσο εὐγνωμοσύνη καὶ ποτὲ ἄλλη φορὰ τὸ μικρὸ, ἀπαλὸ του χέρι δὲν εἶτανε τρυφερότερον.

Ἐπειτα παραπονιότανε πῶς τὸν πονοῦσε τὸ κεφάλι, καὶ δὲν ἤθελε νὰ σηκωθῆ, τὸ πρωὶ κ' ἔλεγε πῶς εἶταν κουρασμένος. Μὰ ἐπειδὴ ὁ μικρὸς εἶτανε καλὰ σὲ ὅλα τὰλλα, ὁ μπαμπὰς τονὲ σήκωνε ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ τοῦ ἔλεγε πῶς ἐπρεπε νὰ ντυθῆ καὶ νὰ βγῆ ὄσω στὸν καθαρὸν ἀέρα. Τότε σηκωγότανε ὁ Σδὲν κι ὅσο εἶταν ὁ μπαμπὰς μέσα προσπαθοῦσε νὰ φερέσῃ τίς κάλτσες του. Μόλις ὅμως ἐβγαίνε ὁ μπαμπὰς στὴν πόρτα, πῆγαινε στὸ κρεβάτι τῆς μαμᾶς καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ξαπλωθῆ ἐκεῖ μαζὶ της.

Φυσικὰ ἡ μαμὰ δὲν μποροῦσε νὰντισταθῆ. Καὶ ποτὲ του δὲν εἶτανε τόσο εὐχαριστημένος ὁ Σδὲν. Ἐγερνε κεῖ τὸ κεφάλι στὸ χέρι τῆς μαμᾶς, ἐκλεινε πάλι τὰ μάτια κ' ἔμεινε ἡσυχὸς καὶ σιωπηλὸς ὅσο πού ἀρχιζε

νά ξαναδρίσκω τή δύναμή του. Τότε σηκωνότανε πάλι, πρὶν ἔμωσ σηκωθῆ, κοίταζε τή μαμά με τὰ παράξενα μάτια του :

— Μὴν τὸ πῆς τοῦ μπαμπᾶ.

— Δὲν τὸ λέω· μὰ γιατί; ἔλεγε ἡ μαμά.

— Γιατί θὰ θυμώσῃ ὁ μπαμπᾶς.

“Ὅλα αὐτὰ φαινότανε τῆς μαμᾶς τόσο περίεργα, ὥστε ἔταζε τοῦ Σδὲν ἕ,τι ἤθελε· καὶ τοῦ ἔταζε φυσικὰ καὶ πῶς δὲ θὰ τὸ πῆ τοῦ μπαμπᾶ. Κι ὁ Σδὲν ἔδγαινε ἔξω κ' εἶταν ἡσυχος κ' εὐχαριστιμένους ποῦ ἡ μαμά δὲν πρόδιδε τὴν παρακοή του καὶ ποῦ ἔβλεπε πῶς εἶτανε συνεννοημένους με τὴ μαμά.

“Ὅταν ἔμωσ εἶτανε νὰ φύγῃ ἡ μαμά ἢ καὶ νὰ βγῆμονάχα ἔξωχωρὶς αὐτόν, τότε τὸν ἔπιανε ἀπελπισία. Ἡ θλίψη του δὲν εἶχε ὄρια καὶ τὸ κλάμμα του εἶτανε τόσο ἀπαρηγόρητο, ὥστε δὲν εὕρισκε κανένας μέσο νὰ τὸν ἡσυχάσῃ. Ναί, μᾶς ἔκανε τόση λύπη νὰ τὸν βλέπουμε ἔτσι, ὥστε δὲν τὸ ξεχνούσαμε εὐκολα κ' ἔνα πρωτ' μιλούσαμε γι' αὐτό. Εἶχα μόλις καταφέρει τὴ γυναίκα μου νὰ βθῆ μαζί μου στὴν πόλη, ὅπου εἶχαμε νὰ φᾶμε μαζί με μερικοὺς φίλους. Καὶ τὸ ἔκανα ἴσια ἴσια, γιατί εὕρισκα πῶς ἔπρεπε νὰ ἡσυχάσῃ λίγο ἀπὸ τὸ Σδὲν.

Κατωρθώσαμε τέλος νὰ λησμονήσουμε τὴν ἐντύπωση, ποῦ μᾶς κάμανε τὰ δάκρυα τοῦ μικροῦ, καὶ περάσαμε μὴν εὐχάριστη μέρα στὴν πόλη, ὅπως πάντα, ὅταν ἔξεραιμε πῶς δὲν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ μείνουμε καί. Ἡ διάθεσή μας εἶχε φτάσει στὸ κορυφωμα, ὅταν ἡ γυναίκα μου με ρώτησε ψευδιστὰ ἂν θὰ με δυσχεροστοῦσε πολὺ ἂν ἔφευγε αὐτὴ πρωτῆτερα ἀπὸ μέ. Πολὺ σπάνια κάναμε ἐκδρομὴ γιὰ νὰ δικασκεδάσουμε κ' ἡ πρότασή της δὲ μοῦ ἄρεσε πολὺ. Εἶπα λοιπὸν τῆς “Ἐλσας πῶς εἰδοποιήσαμε στὸ σπίτι πῶς θὰ γυρίσουμε με τὸ τελευταῖο βαπόρι κ' ἔτσι δὲ μᾶς περίμενε κανεὶς. Μ' ἔνα λόγο—τῆς πρόβαλα ἔσου· λόγους μοῦ ἤρθανε στὸ νοῦ. Καὶ τέλος δοκίμασα καὶ τὸ κυριώτερο ἐπιχείρημα :

— Ὁ Σδὲν θὰ κοιμάται ὅταν θὰ φτάσῃς.

— Δὲν εἶναι γι' αὐτό, ἀπάντησε. “Ἐχω διάθεσι νὰ γυρίσω σπίτι.

Μὲ κοίταξε τόσο ἱκετευτικὰ καὶ φυσικὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶτανε πῶς ἔφυγε.

Στὸ μεταξὺ ὁ Σδὲν ἔπαιζε ἔλο τὸ ἀπόγεμα γύρω στὸ σπίτι. Ὅταν ἔμωσ πλησίασε ἡ ὥρα ποῦ ἔπρεπε νὰ κοιμηθῆ, ἔγινε ἄφαντος. Οἱ ὑπερέτριές μας δὲν εἶταν ἀπὸ κείνες ποῦ σκοτίζονται πολὺ· κι ὅταν τὸν ἐφωνάσανε μερικὲς φορὲς καὶ δὲν πῆραν ἀπάντησι, ἡσυχάσανε με τὴν ἰδέα πῶς θάρθῃ, ἅμα πᾶρῃ νὰ σκοτεινάζῃ. Ὁ Σδὲν λοιπὸν βρῆκε περίσταση νὰ φύγῃ καὶ πῆγε καὶ κάθησε μόνος του στὴν ἀποθάθρα. Δὲν ἤξερε σωστὰ τὴν ὥρα ποῦ θάρχότανε τὸ βαπόρι κ' ἔτσι ἔπρεπε νὰ περιμένῃ ἐκεῖ πολὺ. Καθόταν ἡσυχὰ κ' ὑπομονητικὰ κ' ἡ μαμά τὸν ξεχώρισε ἀπὸ μακριά, ἐνῶ τὸ βαπόρι σταματοῦσε δῶ καὶ κεῖ στὶς ἀποθάθρες.

Καθότανε μικρὸς μικρὸς καὶ μαζεμένος καὶ τὸ πράσινο καπελάκι του ἔλαμπε ἀπάνω ἀπὸ τὸ γαλανὸ νερό.

Τῆς φάνηκε τόσο παράξενο, σχεδὸν σὰ νὰ τὸ γνώριζε ἀπὸ πρὶν πῶς θὰ περίμενε κεῖ κι εἰλη τὴν ὄρα τὰ μάτια της δὲ φεύγανε ἀπὸ τὴ μικρὴ μορφή, ποῦ καθότανε στὸν μπάγκο τῆς ἀποθάθρας με σκυφτὸ κεφάλι κι ὄμους, σὰ νὰ συλλογιζότανε. Ὅταν ἔμωσ ἄραξε τὸ βαπόρι κ' ἡ μαμά ἐτοιμαζότανε νὰ βγῆ, ὁ μικρὸς Σδὲν ἔστεκε ὀρθὸς στὴν ἀποθάθρα με τὴ μεγαλύτερη ἀνυπομονησία καὶ τὰ μάτια του ψάχνανε γύρω, σὰ νὰ κιντύνευσ ἢ ζωὴ του ὄλη. Κι ὅταν παρουσιάστηκε ἡ μαμά, εἶτανε δύσκολο νὰ πῆ κανεὶς ποῖος εἶτανε ποῦ εὐτυχιμένος, ἐκεῖνος ποῦ δὲν περίμενε τοῦ κάκου ἐκεῖ ἢ ἡ μητέρα ποῦ βρῆκε τὸ παιδί της νὰ τὴν περιμένῃ.

— Μὰ πῶς ἤρθες ἐδῶ, Σδὲν; εἶπε ἡ μαμά μέσα σ' ἔλι, τὴ χαρὰ της. Ἡ μαμά εἶτανε νὰ γυρίσῃ ἀργὰ τὴ νύχτα.

— Τὸ ἤξερα πῶς θάρθῃς, εἶπε ὁ Σδὲν.

Ἡ φωνή του καὶ τὰ μάτια του εἶτανε γεμάτα ἐξάνφνισμα, πῶς ἡ μαμά δὲν μπορούσε νὰ φανταστῆ ἔνα πρᾶμα τόσο ἀπλό.

— Ἡξερα πῶς θάρθῃς καὶ γι' αὐτὸ κάθησα ἐδῶ καὶ περίμενα.

Κι ὅταν ἡ μαμά ρώτησε ἂν περίμενε πολλὴ ὄρα ἐκεῖ, ἀπάντησε :

— Βέβαια, ἀλλιῶς θὰ μ' εὕρισκε ἡ Ἄννα. Καὶ τότε θὰ ἔπρεπε νὰ πάω νὰ κοιμηθῶ.

Ἡ μαμά δὲν ἀπάντησε τίποτε σ' αὐτό. Τῆς εἶτανε δύσκολο νὰ τοῦ πῆ πῶς δὲν ἔκκε καλὰ. Ἡ ἀθῶα του ἀγάπη, ποῦ εἶταν ἀφορμὴ τῆς ἀνυπακοῆς του, τὸν υπεράσπιζε ἀπὸ κάθε μάλλωμα κι ὁ Σδὲν τὸ γνώριζε αὐτὸ καλὰ. Κοίταξε λοξὰ τὴ μαμά καὶ χαμογέλασε :

— Τὴν ἐφτιαξα τῆς Ἄννας. Κρύφτηκα πίσω ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα καὶ δὲν μπορούσε νὰ με δῆ.

— Ἀλήθεια! τὸ ἔκαμες αὐτό; εἶπε ἡ μαμά.

Προχωρήσανε κι οἱ δυὸ στὸ σπίτι, σὰ δυὸ συνένοχοι εὐχαριστιμένους ποῦ πετύχανε τὸ κόλπο τους καὶ φυσικὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶτανε πῶς αὐτὸ τὸ βράδι ἔπρεπε νὰ βάλῃ μόνι της ἡ μαμά τὸ μικρὸν νὰ κοιμηθῆ. Αὐτὸ κίολας τὸ ἔκανε συχνά, ἂν κι ὁ Σδὲν θὰ ἔκλεινε σὲ λίγο τὰ ἔξι χρόνια καὶ σὲ σοβαρότερες περιστάσεις τὸν λέγαμε μεγάλο ἀγόρι.

Πόση ὄρα περνοῦσε ὅταν τὸν ἔδαζε μόνι της νὰ κοιμηθῆ! Πόσο ἀλαφρὰ κι ἀπαλὰ τὸν ἐγδυνε, πόσο προφυλακτικὰ τοῦ ἔπλενε τὸ μικρὸ κορμάκι, πόσο μαλακὰ τὸ σκοῦπιζε κι ὅταν ἔπειτα ἔπρεπε νὰ φορεθῆ τὸ μακρὸν νυχτικὸ, ἀρχίζε τὸ παιγνίδι. Ἐπειτα καθότανε με τὸ μικρὸν στὴν ἀγκαλιὰ κι ὄνειρευότανε τὸν καιρὸ ποῦ εἶταν ἀκόμα πολὺ μικρὸς καὶ τὸν βύζαινε. Κι ὅταν τέλος τὸν ἔδαζε στὸ κρεβάτι, δὲν ἤθελε ποτὲ νὰ κάμῃ τὴν προσευχή του. Εὕρισκε χίλια μέσα νὰ μὴν ἀφίνη τὴ μαμά νὰ φύγῃ. Ὅταν ἔμωσ τέλειωνε

τὴν προσευχή, ἀγκάλιαζε τὴ μαμά καὶ τῆς ψιθύριζε :

— Εἶναι τόσο ὠραία, σὰ μὲ βάζεις ἐσὺ στὸ κρεβάτι. Γιατί ἐσὺ δὲ μὲ πιάνεις ποτὲ τραχιά.

Ἡ Ἐλσα ἐσκυδε ἀκόμα περισσότερο καὶ τοῦ ἀπαντοῦσε :

— Θὰ σὲ βάζω πάντα ἐγώ. Ὅσο νὰ μεγαλώσης καὶ νὰ τὸ κάνης μόνος σου.

Ὅταν γύρισα τὴ νύχτα μὲ τὸ τελευταῖο βαπόρι, τὴ βρήκα ποῦ περίμενε νὰ μοῦ διηγηθῆ ἔλα ἔσα εἶπε ὁ Σδέν.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν εὐχάριστη μέρα, ποῦ εἶχα περάσει μὲ τοὺς συναδέλφους μου, ἔλα αὐτὰ τὰ συγκινητικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ παιδιοῦ μοῦ κάμανε μεγαλύτερη ἐντύπωση παρότι θὰ μοῦ κάμανε σὲ συνειθισμένη περὶσταση.

— Ξέρεις, εἶπα, πὼς ἕνας μέγας καὶ καλὸς ἄνθρωπος μεταχειρίστηκε κάποτε τὰ ἴδια λόγια, ἔταν μοῦ διηγήθηκε τὴν πρώτη του ἐντύπωση ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς μητέρας του. Καὶ κείνος εἶτανε τότε πέντε ὡς ἕξι χρονῶν καὶ τὸ ζήτημα εἶτανε τὸ ἴδιο—ναλλάξη τὸ πουκάμισο. Μεταχειρίστηκε ἀπαράλλαχτα τὰ ἴδια λόγια : Πρώτη φορά, εἶπε, ἐνοιωσα πὼς μὲ πιάνανε τραχιά.

Στάθηκα κοντὰ στὸ κρεβδάτι τοῦ Σδέν καὶ τὸν κοίταξα πολλὴ ὥρα. Τὰ μελίγγια του εἶχαν κάμει μικροὺς λάκκους. Μὰ κοιμότανε βαθιὰ κ' ἤσυχα κ' ἐσκυφα καὶ τονὲ φίλησα στὸ μέτωπο.

Δοκίμασα νὰ μιλήσουμε γι' ἄλλα πράματα, ὅμως εἴμουν τόσο κυριεμένος ἀπὸ τὴ σκέψη γιὰ τὸ παιδί αὐτό, ὅστε δὲν εἶχα διάθεση γι' ἄλλο τίποτε.

— Δὲ συλλογίστηκες ποτὲ ἕνα πράμα, εἶπα. Τὸν Οὐλοφ μπορῶ καὶ τὸν φαντάζομαι μέγαν ἠλικιωμένον ἄντρα. Καὶ τὸ Σδέντε τὸ ἴδιο. Εἶναι τόσο διαφορετικοί ! Ὅπως μπορῶ καὶ τοὺς βλέπω καὶ τοὺς δυὸ μεγαλωμένους. Μὰ τὸ Σδέν ; Μπορεῖς νὰ τὸν φανταστῆς ἐσὺ μέγαν ; Τί τὸν θέλεις νὰ κάμῃ στὸν κόσμο ; Νομίζεις πὼς εἶναι γι' ἄλλο τίποτε παρὰ γιὰ νὰ τὸν ἔχουμε μεῖς ;

Ἡ γυναίκα μου χαμογέλασε μ' ἕναν τόνο θλιβερό, ποῦ σχημάτισε ψιλές, ἀλαφρές δίπλες γύρω στὰ χεῖλη τῆς.

— Τὸ συλλογίστηκες συχνά, εἶπε. Κι ἀκολουθώντας τὴ σειρά τῶν στοχασμῶν τῆς πρόσθεσε :

— Αὐτὸ θὰ εἶναι ἴσως γιὰ τὸν ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ ἄλλο καθεὶ στὸν κόσμο. Περισσότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα δυὸ παιδιά, περισσότερο ἀπὸ σένα. Τὸ σκέφτηκες συχνὰ καὶ γνωρίζω πὼς ἂν πέθαινε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα παιδιά, δὲ θὰ ἔπαυα ποτὲ νὰ λυποῦμαι. Μοῦ φαίνεται ὅμως πὼς θὰ μποροῦσα νὰ ὑποφέρω τὴ λύπη γιὰ χάρη σὰς τῶν ἄλλων, ποῦ θὰ ζούσατε. Ἄν πέθαινε ἐσὺ—δὲν μπορῶ νὰ τὸ στοχασθῶ. Μὰ ἂν πέθαινε ὁ Σδέν, δὲ θὰ μποροῦσα νὰ ζήσω πιά. Πολλὲς φορές σκέφτηκες νὰ σοῦ τὸ πῶ. Γιατί ἤθελα νὰ τὸ ξέρης.

Μοῦ ἀπλωσε τὸ χέρι καὶ τὰ μάτια τῆς γυρέψανε τὰ δικὰ μου, σὰ νὰ ἤθελε νὰ μοῦ ζητήσῃ νὰ τὴ συχωρέσω γιὰ τὴν πίστευε πὼς μποροῦσε νὰ ζήσῃ χωρὶς ἐμέ. Κι ἄμα σήσαμε τὸ φῶς, εἴμουν πολλὴ ὥρα ἀγρυπνος καὶ στοχαζόμουν τὰ λόγια τῆς. Ἀποκοιμήθηκα μὲ τὴν πίστη πὼς ποτὲ δὲ θὰ λάβαινα τὴν πείρα, ἂν εἶπε ἀλήθεια ἢ ὄχι.

14

Ὁ Σδέν ἀρρώστησε τόσο, ποῦ ἔπρεπε νὰ τὸν φέρομε στὸ κρεβάτι. Μὰ ἂν καὶ γνωρίζαμε πὼς τὸ πράμα εἶταν ἀρκετὰ σοβαρό, ὁ πυρετὸς ὡστόσο εἶτανε τόσο μικρός, ὅστε δὲ φοβηθήκαμε πραγματικὸ κίντυνο. Ἐακολούθησα νὰ γράφω ἀκούραστα κ' ἡ γυναίκα μου καθότανε κοντὰ στὸ κρεβάτι τοῦ παιδιοῦ, τοῦ κρατοῦσε τὸ χέρι καὶ τοῦ διηγότανε παραμῦθια ἔτανε σὲ κατάστασι νάκούη.

Ὁ γιατρός μᾶς εἶπε πὼς ἡ ἀρρώστεια θὰ βαστοῦσε πολὺ, ὡστόσο μᾶς βεβαίωσε πὼς δὲν εἶτανε κίντυνος κ' ἐπειδὴ ἀπὸ καιρὸ εἶχα στὸ νοῦ κάποιο ταξίδι, ἔφυγα γιὰ λίγες μέρες μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ἄμα θὰ γύριζα, θὰ εἶχε περάσει τὸ δυσκολότερο στάδιο.

Πέρασα λοιπὸν τρεῖς ὀκτάκερες μέρες μὲ καλοὺς φίλους καὶ χάρηκα τὴ φίλια καὶ τὴν ὠραία φύση χωρὶς νὰ ἔχω πολλὴ ἀνησυχία. Ὅταν ἔμωσ καθόμουνα στὸ τραῖνο καὶ γύριζα στὴ Στοκχόλμη γιὰ νάρθῶ πάλι ἀπὸ κεῖ στὸ σπίτι μου, μὲ κυριέψε τὴν ἀγωνία, ποῦ δὲν μποροῦσα νὰ τὴ νικήσω. Λίγο πρὶ νὰ φύγω, εἶχα μιλήσει στὸ τηλέφωνο μὲ τὴ γυναίκα μου. Ἄκουσα ἀπὸ μακριὰ τὴ φωνὴ τῆς νὰ τρέμῃ ἀπὸ χαρὰ : Ὁ Σδέν πηγαίνει καλῆτερα ! Κάθησε στὸ κρεβάτι καὶ γέλασε καὶ φλυῆρσε. Ἐφαγε καὶ παρακάλεσε τὴ μαμά νὰ πῆ χαιρετίσματα τοῦ «πατεράκη», ὅπως τὸν ἔλεγε χαδευτικὰ ἔτανε εἶταν πολὺ χαρούμενος. Ὅλα τὰ ζῶνε τίς καλῆτερες ἐλπίδες κι ὡστόσο δὲν μποροῦσα νὰ ἠσυχάσω.

Ἐφτασα στὴ Στοκχόλμη στὶς ἑπτὰ τὸ βράδι, τὴ στιγμὴ ποῦ ἔφευγε τὸ τελευταῖο βαπόρι, ποῦ μποροῦσε νὰ μὲ φέρῃ σπίτι μου. Τράβηξα λοιπὸν ἴσια στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου πῆγαίνα πάντα. Εἶχε σκοτεινιάσει κ' ἔβρεχε δυνατὰ. Μπήκα μέσα βιαστικὰ μὲ κείνο τὸ ἀπελπιστικὸ συναίσθημα πὼς εἶμαι ξένος, ἕνα συναίσθημα ποῦ μὲ πιάνει πάντα ἔτανε ἔρχομαι τὸ καλοκαίρι στὴ Στοκχόλμη καὶ γνωρίζω πὼς θὰ εἶμαι μόνος. Δὲν εἶχα προφτάσει ἀκόμα νὰ ζητήσω νὰ μοῦ δώσουνε δωμάτιο, ἔταν ἤρθε ὁ πορτιέρης καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ πάω στὸ τηλέφωνο.

(Ἀκολουθεῖ)